

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № 3

«22» квітня 2024 р.

Заступник голови Приймальної
комісії

Юрій КАГАНОВ

ПОГОДЖЕНО:

Відповідальний секретар відбіркової
комісії

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Томченко'.

Марина ТОМЧЕНКО

Гарант освітньо-наукової програми

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Ткачук'.

Маріанна ТКАЛИЧ

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 053 ПСИХОЛОГІЯ**

Освітній і науковий ступінь: доктор філософії

Спеціальність: 053 Психологія

Освітньо-наукова програма: Психологія

Запоріжжя – 2024 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета вступного фахового іспиту до аспірантури зі спеціальності 053 Психологія – визначити рівень фахових теоретичних знань вступників з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору здобувачів ступеня доктора філософії зі спеціальності 053 Психологія в межах ліцензійного обсягу прийому.

2. ФОРМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фаховий іспит зі спеціальності проходить в очній або дистанційній формі.

Іспит в очній формі проходить у приміщенні Запорізького національного університету (з дотриманням заходів безпеки в умовах воєнного стану) у два етапи. Письмовий етап – вступники надають відповіді на питання екзаменаційного білету у письмовій формі. Тривалість письмового етапу – до 45 хв. Усний – співбесіда вступника з фаховою атестаційною комісією ЗНУ з питань екзаменаційного білету (до 30 хв).

Іспит у дистанційній формі проходить у два етапи. Підготовчий етап – самостійна підготовка відповідей на питання екзаменаційного білета (до 10 хв.) та основний етап – співбесіда вступника з фаховою атестаційною комісією ЗНУ з питань екзаменаційного білету (до 45 хв.)

Для складання фахового іспиту зі спеціальності у дистанційній формі вступник надає Приймальній комісії ЗНУ один з документів: документ про проживання (перебування) поза межами м. Запоріжжя (витяг з реєстру територіальної громади, довідка ВПО), документ про перебування поза межами України або документ, який підтверджує наявність іншої поважної причини. Рішення про допуск до складання іспиту у дистанційній формі приймається Приймальною комісією.

У разі складання фахового іспиту зі спеціальності у дистанційній формі вступник має забезпечити процедуру ідентифікації особи, яка включає перевірку персональних даних та забезпечення безперебійного технічного оснащення для відеозв'язку з фаховою атестаційною комісією ЗНУ у режимі реального часу.

Проведення фахових іспитів зі спеціальності та презентація дослідницької пропозиції як в очному, так і в дистанційному форматах, підлягають обов'язковому відео- та аудіозапису, який не може бути переданий третім особам.

3. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Білет фахового вступного екзамену містить 3 теоретичних питання.

4. ВИМОГИ ДО ВІДПОВІДІ ВСТУПНИКА

У відповідях на запитаннях оцінюється знання вступником положень базових психологічних дисциплін, а також розуміння ним широкого кола теоретичних та практичних завдань сучасної психологічної науки, володіння базовими категоріями, що є необхідними підґрунтям професійної діяльності у межах освітньо-наукової програми «Психологія».

Правильність виконання завдань оцінюється відповідно критеріїв оцінювання знань. Від членів екзаменаційної комісії не вимагається обов'язкове причитування письмової відповіді на запитання екзаменаційного білету.

Під час проведення іспиту забороняється використовувати будь-які джерела інформації, а також забороняється користуватися мобільними телефонами та іншими засобами зв'язку і передачі даних.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Для особи, яка претендує на зарахування для здобуття ступеня доктора філософії (за 200 бальною шкалою):

Високий рівень (175-200 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в повній мірі засвоїв увесь програмний матеріал, показує знання не лише основної, але й додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних галузевих дисциплін, вдало наводить приклади.

Достатній рівень (150-174 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: має також високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або пропуски в неосновних питаннях. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять.

Задовільний рівень (124-149 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, робить помилки при формулюванні понять, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

Низький рівень (100-123 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

До участі у конкурсі не допускається (0-99 балів), якщо вступник виявив такі знання та вміння: не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

6. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Перелік запитань

1. Фундаментальні методологічні проблеми психології.
2. Предмет психології, основні методологічні принципи психології.
3. Причинність та детермінізм як принципи наукового пояснення в психології.
4. Наукова проблема. Етапи виникнення та види наукових проблем. Поняття про науку. Критерії науковості знання. Ознаки наукового методу.
5. Валідність та надійність наукового дослідження в психології.
6. Структура та етапи наукового дослідження в психології.
7. Теорія та її структура. Види наукових теорій.
8. Характеристика системи методів психологічного дослідження.
9. Експеримент як спеціальний метод емпіричного дослідження в психології.
10. Психологічний експеримент як вид практичної діяльності дослідника.
11. Особливості прикладних досліджень і практичних завдань психології.
12. Формувальний експеримент в психології: мета, завдання, етапи та методи.
13. Професійна культура та етика професійної діяльності психолога.
14. Поняття особистості в психології: методологічні підходи.
15. Поняття про «Я» – концепцію особистості: її структура та функції.
16. Ідентичність особистості: основні підходи до визначення.
17. Соціалізація особистості: агенти, інститути, етапи та механізми.
18. Поняття та структура діяльності. Психологічна характеристика основних видів діяльності: гра, навчання та праця.
19. Теорія діяльності як методологічний підхід в психології.
20. Загальна характеристика пізнавальних процесів.
21. Пам'ять: теорії та закони пам'яті. Види пам'яті та їхні особливості. Загальна характеристика процесів пам'яті.
22. Мислення в структурі психічних явищ: характеристика, особливості, види. Мислення та мовлення.
23. Емоційно-вольове регулювання діяльності та поведінки (афективна сфера особистості).
24. Теорії мотивації в психологічній науці: загальна характеристика.
25. Темперамент і характер. Типи темпераменту: загальна характеристика.
26. Здібності. Загальні та спеціальні здібності.
27. Спрямованість особистості.

28. Поняття про спілкування в психології. Категорії «спілкування» і «діяльності» в психології.
29. Структура спілкування: комунікативна, інтерактивна, перцептивна сторони спілкування. Основні функції.
30. Психологія малих груп: загальна характеристика. Соціально-психологічна структура малої групи.
31. Групова динаміка: визначення, основні етапи та групо динамічні процеси.
32. Структура, функції, динаміка та типи психологічних конфліктів.
33. Дослідження великих груп в соціальній психології.
34. Психологія натовпу, психологія мас.
35. Психологія травми.
36. Поняття та психологічна структура соціальної установки.

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 1008 с.
2. Загальна психологія : підручник / за заг. ред. С.Д. Максименка. Вінниця :Нова Книга, 2004. 704 с.
3. Методологічні та теоретичні проблеми психології : навч.посіб. / М.С. Корольчук та ін. Київ : Ніка-Центр, 2008. –336 с.
4. Москаленко В.В. Соціальна психологія. К. Центр навчальної літератури, 2008. 600с.
5. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: У 2 кн. Кн. 1: Соціальна психологія особистості і спілкування. Київ : Академія, 2004. 576 с.

Додаткова

6. Власова О.І., Марушкевич А.А. Основи психології і педагогіки : підручник. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2009. 256 с.
7. Донченко О.А., Слюсаревський М.М., Татенко В.О., Титаренко Т.М., Хазратова Н.В. Основи соціальної психології : навчальний посібник. Київ : Міленіум, 2008. 495 с.
8. Загальна психологія : підручник. / О. Скрипченко, Л. Долинська, З. Огороднійчук та ін. Київ : Просвіта, 2005. 464 с.
9. Колесников О. В. Основи наукових досліджень. Київ : Центр учбовоїлітератури, 2011. 144 с.
10. М'ясоїд П.А. Загальна психологія : підручник. Київ : Вища школа,2000. 479с.
11. Орбан-Лембрик Л.Е., Подгурецькі Ю. Психологічні засади спілкування. Івано-Франківськ, 2008. 415 с.
12. Основи практичної психології : підручник / В.Г. Панок, Т.М.

- Титаренко, Н.В. Чепелева та ін. Київ : Либідь, 2003. 536 с.
13. Рибалка В.В. Методологічні проблеми наукової психології. Київ : ІПОД НАПН України, 2017. 177 с.
  14. Савчин М.В. Загальна психологія : підручник.. Київ : Академвидав, 2011. 464 с
  15. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Загальна психологія : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 320 с.
  16. Степанов О.М., Фіцула М.М. Основи психології і педагогіки : підручник. Київ : Академвидав, 2006. 520 с.
  17. Татенко В.О. Сучасна психологія: теоретично-методологічні проблеми. – Київ : «НАУ-друк», 2009. 288 с.
  18. Ткаченко О.М. Принципи, категорії і методологічні проблеми психології. *Психологія і суспільство*. 2009. № 1. С. 44-133.
  19. Філоненко М. М. Психологія спілкування: підручник. К., 2014. 224

Інформаційні ресурси

20. Наукова бібліотека ЗНУ каталог. – URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/ufd/index.php>
21. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім.В.О. Сухомлинського. – URL: <http://dnrb.gov.ua/ua/>
22. Електронна бібліотека НАПН України. – URL: <http://lib.iitta.gov.ua/>
23. Журнал сучасної психології Запорізького національного університету URL: <https://www.journalsofznu.zp.ua/index.php/psych>
24. Науковий журнал Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України «Психологічний часопис» – URL: <http://www.apsijournal.com/index.php/psyjournal/about>
25. Наукові видання Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. – URL: <http://inpsy.naps.gov.ua/info/273/>
26. Наукометричні фахові видання з психології НАПН України. – URL: <http://inpsy.naps.gov.ua/info/272/>
27. Національна бібліотека України. імені В.І. Вернадського. – URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
28. Сайт Інституту соціальної та політичної психології НАПН України . – URL: <http://ispp.org.ua>
29. Український психологічний сайт. – URL: www.psylib.kiev.ua

Голова фахової
атестаційної комісії

Маріанна ТКАЛИЧ